

aut. tekst.: Ireneusz M. Kuciński

Jak powołać pomnik przyrody i użytek ekologiczny?

Podziwiając okazałe pomnikowe drzewo czy niewielki użytek ekologiczny, którym jest malowniczy niewielki zbiornikiem wodnym z bogatą szatą roślinną, śpiewem ptaków, rechotem żab i cykadami świerszczy w tle. Zastanawiamy się co jest takiego niezwykłego w tym drzewie i tym małym jezioru czego nie ma nasz drzewo, które jest większe i bardziej potężne i to śródleśne oczko wodne w pobliżu domu z lepiej zachowaną roślinnością i bogatszym światem zwierząt. Wiemy, że lęgna się tu rzadkie i chronione zwierzęta i występują gatunki roślin chronionych – to dlaczego ta mała enklawa dzikiej przyrody nie jest użytkiem ekologicznym? Odpowiedź jest prosta. Zarówno pomnikowe drzewo jak podziwiany zbiornik wodny uznany za użytek ekologiczny miały to szczęście, że trafiły na osobę lub grupę osób bądź organizację społeczną, które doceniły ich wysoką wartość przyrodniczą. Właśnie w niniejszym artykule chcemy Cię lub Was przyrodników przybliżyć i poinstruować „krok po kroku” jak powołać pomnik przyrody bądź użytek ekologiczny. Uwierzcie, że jest to bardzo proste! Wystarczy tylko trochę własnej inicjatywy. Stwarza taką możliwość ustawa o ochronie przyrody. Oto jak należy postępować:

Krok pierwszy:

w pierwszej kolejności należy dowiedzieć się kto jest właścicielem (właścicielami) gruntu, na którym znajduje się obiekt. Ta informacja jest bardzo ważna ponieważ właściciel – zarządca gruntu powinien wyrazić zgodę na utworzenie na jego terenie pomnika przyrody lub użytku ekologicznego,

Krok drugi:

należy zakupić mapę kartograficzną lub mapę gminy w Ośrodku Dokumentacji Geodezyjnej i Kartografii w danym powiecie (skala 1:50 000 lub 1:25 000),

Krok trzeci:

w ww. instytucji za niewielką opłatę trzeba wykupić szczegółowy wyrys projektowanego użytku ekologicznego (nie dotyczy to pomnika przyrody),

Krok czwarty

w wydziale Geodezji i Gospodarki Nieruchomościami Starostwa zamówić wypis z rejestru gruntów na podst. wyrysu (nie dotyczy pomnika przyrody),

Krok piąty

Przygotowanie formalnego wniosku o powołanie pomnika przyrody bądź użytku ekologicznego z następującymi załącznikami:

- *uzasadnienie powołania dla danego obiektu przeznaczonego pod ochronę,*
- *zgodę właściciela,*
- *wypis z rejestru gruntów oraz szczegółowy wyrys użytku ekologicznego,*
- *Karta Ewidencyjna Obiektu Proponowanego Na Pomnika Przyrody lub Użytek Ekologiczny. Kartę możemy odnaleźć na stronie Ligi Ochrony Przyrody www.lop.org.pl. Niniejsza karta zawiera szczegółową instrukcję jej wypełnienia oraz gotowy wzorzec.*

Krok szósty:

Wniosek składamy w Urzędzie Gminy.

i cierpliwie czekamy ...

Jednak nie każde drzewo, głąz czy źródło może zostać pomnikiem przyrody i nie każdy skrawek nie użytkowanego terenu może zostać użytkiem ekologicznym. Obiekty te muszą spełniać pewne zasady, które przedstawione są w ustawie o ochronie przyrody. W przypadku pomników powinny być to twory, które wyróżniają się indywidualnymi cechami oraz szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub stanowią ważny element w budowie krajobrazu. Problem dotyczy również użytków ekologicznych. W tym przypadku aby powołać tą formę ochrony przyrody należy zdefiniować główny jej cel. Tym celem może być stanowisko występowania rzadkich gatunków roślin, zwierząt i grzybów czy fragmenty ekosystemów mających znaczenie dla zachowania bioróżnorodności. Obiektami tymi mogą być śródleśne i śródpolne oczka wodne, torfowiska, bagna, starorzecza, grupy drzew i krzewów oraz wychodnie skalne, skarpy, kamieńce.

Jeśli jednak podejmiemy próbę utworzenia użytku ekologicznego lub pomnika przyrody, należy podejść do tego z rozwagą i pełną odpowiedzialnością, a badania wykonać rzetelnie i dokładnie. W spisie gatunków roślin, zwierząt i grzybów uwzględnić tylko te, do których mamy całkowitą pewność, że tu występują lub czasowo przebywają w strefie badanego obiektu. Należy pamiętać im dokładniej sporządzimy analizę tym ma ona większą wartość naukową i jest jednym z ważniejszych atutów, które przemawiają w formalnym procesie tworzenia ww. form ochrony przyrody.

Na zakończenie możemy życzyć wszystkim zainteresowanym osobom, które podejmą się trudu powołania pomnika przyrody czy użytku ekologicznego powodzenia i wytrwałości. Satysfakcja gwarantowana!

Informujemy, że na stronie Ligi Ochrony Przyrody znajduje się wiele pomocnych informacji (ustawy, formularze itp.), które z pewnością pomogą w realizacji przedsięwzięcia. Również na tej stronie działa forum dyskusyjne, na którym możemy podzielić się problemami i osiągnięciami z podjętych przez Was działań. W dyskusji uczestniczą pracownicy LOP, którzy z chęcią udzielą w miarę możliwości wszelkiej pomocy.